

Vývoj platobnej bilancie SR za posledných 10 rokov.

Témou predkladanej state je vývoj platobnej bilancie v SR za posledných 10 rokov. V práci som sa predovšetkým zamerala na hlavné položky platobnej bilancie. Konkrétne na bežný účet platobnej bilancie, kapitálový a finančný účet platobnej bilancie, devízové rezervy bankového sektora a zahraničnú zadlženosť Slovenska. V práci som uviedla objemy jednotlivých položiek v príslušných rokoch, ďalej som porovnávala veľkosť danej položky v danom roku s predchádzajúcim rokom a tiež dôvody, respektíve okolnosti, ktoré zapríčinili nesúlad medzi stavom danej položky za dve porovnávané obdobia.

Platobná bilancia zaznamenáva skutočnosti za určité obdobie na základe číselných údajov. Cieľom bilancie ako takej je hodnotenie uplynulého obdobia a vyvodenie záverov. Platobnou bilanciou sa rozumie prehľad ekonomických transakcií, ktoré sa uskutočnili medzi tuzemcami a cudzozemcami spravidla za jeden rok.

Jednou zo základných kategórií platobnej bilancie je bežný účet platobnej bilancie, ktorý zachytáva medzinárodný pohyb tovarov, služieb, výnosov a bežných jednosmerných transferov. Druhou kategóriou platobnej bilancie je kapitálový a finančný účet platobnej bilancie zachytávajúci medzinárodný pohyb krátkodobého a dlhodobého kapitálu z hľadiska času a charakteru investovania. Poslednou kategóriou platobnej bilancie je účet vyrovnávacích položiek, ktorý je tvorený účtom chýb a omylov a účtom oficiálnych rezerv zaznamenávajúcich zmeny v devízových rezervách.

1 Vývoj platobnej bilancie

1.1 Platobná bilancia za rok 2002

V roku 2002 sa prejavil vysoký schodok bežného účtu platobnej bilancie, ktorý bol spôsobený dynamickým vývojom domáceho dopytu spolu s nízkym ekonomickým rastom krajín EÚ. K zvýšeniu deficitu oproti predchádzajúcemu roku došlo v dôsledku rastu schodku bilancie výnosov a poklesu prebytku bilancie služieb a bežných transferov. Podiel deficitu bežného účtu platobnej bilancie na HDP klesol z 8,5% na 8,2%. Rozhodujúcim faktorom, ktorý sa podieľal na tomto schodku bola schodková obchodná bilancia.

Naproti tomu však kapitálový a finančný účet dosiahol prebytok a to vo výške 234,3 mld. Sk. Tento prebytok sa v porovnaní s predchádzajúcim rokom zvýšil o 151,2 mld. Sk. Tento nárast zapríčinili vyššie príjmy z priamych zahraničných investícií, ktoré vznikli v dôsledku predaja majetku vo vlastníctve štátu zahraničným subjektom.

Koncom roka 2002 dosiahli devízové rezervy NBS hodnotu 195,5 mil. USD, čím zaznamenali nárast o 4 404,4 mil. USD. Dôvodom ich rastu boli výnosy súvisiace

s privatizačnými aktivitami vlády, ktoré ovplyvnili časť príjmov. Časť výdavkov bola pozitívne ovplyvnená splátkami dlhovej služby vlády a intervenciami centrálnej banky. Tiež podstatný vplyv zohrával vývoj vzájomných kurzov voľne vymeniteľných mien na svetových finančných trhoch. Devízové rezervy obchodných bánk dosiahli hodnotu 1 185,2 mil. USD. Celková hodnota devízových rezerv bankového sektora v roku 2002 tvorila 10 380,6 mil. USD.

Zahraničný dlh Slovenska však v tomto roku vzrástol o 338 mil. USD na 13,1 mld. USD. Dôvodom jeho vzrastu bola nová metodika, ktorá od 1.1.2002 definovala, že súčasťou vykazovania zahraničného dlhu Slovenska sa stali aj záväzky vyplývajúce zo zlatých swapov a REPO obchodov NBS.¹

Tabuľka č. 1: Platobná bilancia za rok 2002

Rok	2002
Bežný účet platobnej bilancie	-87,2 mld. Sk
Podiel bežného účtu plat. bilancie na HDP	8,2 %
Kapitálový a finančný účet platobnej bilancie	234,3 mld. Sk
Devízové rezervy bankového sektora	10,4 mld. USD
Zahraničná zadlženosť Slovenska	13,1 mld. USD

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa údajov NBS.

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA. Platobná bilancia. [online] Dostupné na internete:

<http://www.nbs.sk/sk/statisticke-udaje/statistika-platobnej-bilancie/platobna-bilancia/> [cit. 2012.10.12.]

1.2 Platobná bilancia za rok 2003

V roku 2003 deficit bežného účtu platobnej bilancie nadobudol úroveň 10,2 mld. SK, čím možno skonštatovať, že oproti roku 2002 klesol o 77,1 mld. Sk. Tento pokles bol zapríčinený medziročným zlepšením obchodnej bilancie. Výrazné zlepšenie obchodnej bilancie sa prejavilo poklesom podielu deficitu bežného účtu platobnej bilancie na HDP. Tento podiel nadobudol hodnotu 0,9%, čo predstavovalo najlepšiu hodnotu od roku 1995.

Čo sa týkalo kapitálového a finančného účtu nadobudol prebytok 64,6 mld. Sk, čo však ale znamenalo nižší prebytok oproti roku 2002 o 169,7 mld. Sk. Okrem klesajúceho prebytku sa zmenila aj štruktúra prílevu finančných tokov. Predovšetkým došlo k poklesu priamych zahraničných investícií a došlo k zvýšenému dopytu po krátkodobých zdrojoch v bankovom sektore.

¹ NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA. *Výročná správa 2002*. [online] Dostupné na internete: http://www.nbs.sk/_img/Documents/_Publikacie/VyrocznaSprava/VSNBS02.pdf [cit. 2012.10.09.]

Oblasť devízových rezerv NBS v roku 2003 dosiahla 12,1 mld. USD, čím zaznamenala vzrast o 3 mld. USD v porovnaní s predchádzajúcim obdobím. Tento vzrast bol determinovaný výnosmi súvisiacimi s privatizačnými aktivitami vlády, výpožičnými aktivitami vlády, intervenciami centrálnej banky, ale aj splátkami dlhovej služby vlády. Oblasť devízových rezerv NBS bola však v značnej miere závislá od vývoja kurzov vzájomne vymeniteľných mien na svetových finančných trhoch.

V oblasti zahraničnej zadlženosti v roku 2003 Slovensko dosiahlo hodnotu 18,3 mld. USD, čo značilo nárast dlhu o 5,2 mld. USD oproti roku 2002. Tento nárast bol spôsobený najmä vývojom krížového kurzu eura voči americkému doláru.²

1.3 Platobná bilancia za rok 2004

Aj v roku 2004 dosiahol bežný účet platobnej bilancie deficit a to vo výške 46 mld. Sk. Tým došlo k medziročnému vzrastu deficitu o 35,8 mld. Sk. Deficit bol zapríčinený zhoršením obchodnej bilancie a bilancie výnosov. Podiel tohto deficitu na HDP činil 3,5%, teda jeho nárast predstavoval 2,6%.

Rok 2004 zaznamenal prebytok kapitálového a finančného účtu v hodnote 102,1 mld. Sk, čím sa jeho hodnota zvýšila o 37,5 mld. Sk. Kapitálový a finančný účet zaznamenal aj zmenu v štruktúre plynúcich finančných tokov, kde došlo k poklesu podielu krátkodobého kapitálu a k vzrastu prílevu portfóliových investícií.

Ku koncu roku 2004 dosiahli devízové rezervy NBS hodnotu 14 913,1 mil. USD, čím došlo k vzrastu a to o 2 764,1 mil. USD oproti roku 2003. Výška devízových rezerv bola pozitívne ovplyvnená najmä príjmami súvisiacimi s výpožičnými aktivitami vlády a intervenciami centrálnej banky na trhu, ale aj vývojom vzájomných kurzov voľne vymeniteľných mien na svetových finančných trhoch. Prebytok devízových rezerv NBS bol sprevádzaný pozitívnymi kurzovými rozdielmi, ktoré boli zapríčinené dôsledkom posilnenia ostatných voľne vymeniteľných mien voči americkému doláru na svetových finančných trhoch. Devízové rezervy obchodných bánk nadobudli hodnotu 1 865,6 mil. USD. Celkový objem devízových rezerv na konci roka 2004 činil 16 778,7 mil. USD.

Čo sa týkalo hrubého zahraničného dlhu Slovenska v roku 2004 činil 23,718 mld. USD, čím možno konštatovať, že narástol o 5 627,9 mil. USD. Na náraste zahraničnej zadlženosti Slovenska sa podieľal vývoj krížového kurzu eura voči americkému doláru, ktorý sa zhodnotil.³

² NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA. *Výročná správa 2003*. [online] Dostupné na internete: http://www.nbs.sk/_img/Documents/_Publikacie/Vyrocnasprava/VSNBS03.pdf [cit. 2012.10.09.]

³ NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA. *Výročná správa 2004*. [online] Dostupné na internete: http://www.nbs.sk/_img/Documents/_Publikacie/Vyrocnasprava/VSNBS04.pdf [cit. 2012.10.09.]

Tabuľka č. 2: Platobná bilancia za roky 2002 - 2004

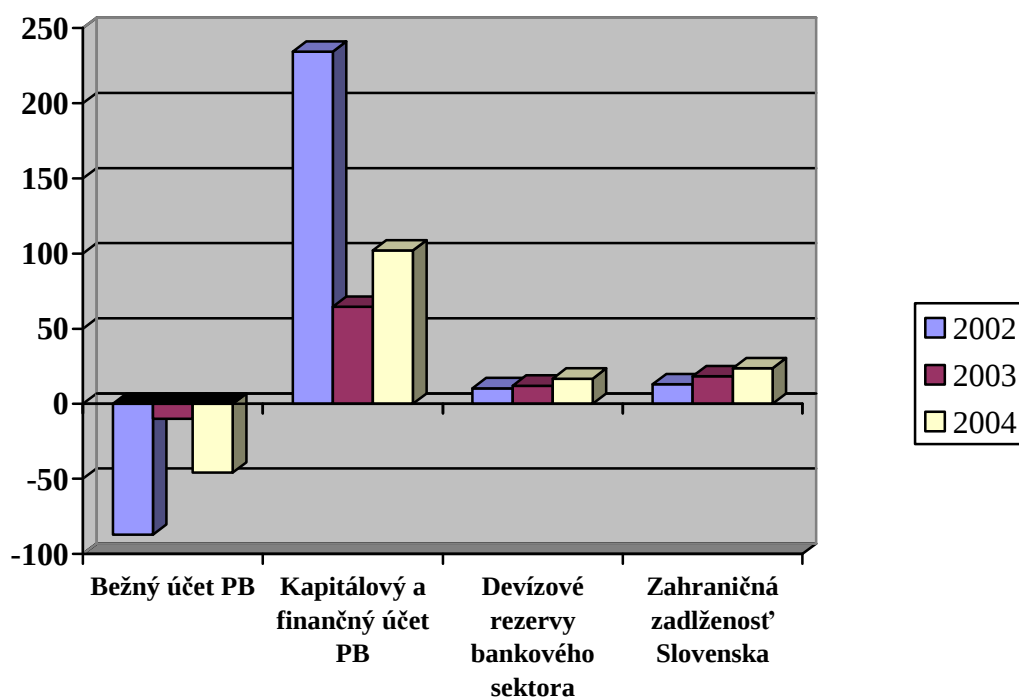
Rok	2002	2003	2004
Bežný účet platobnej bilancie	-87,2 mld. Sk	-10,2 mld. Sk	-46 mld. Sk
Podiel bežného účtu plat. bilancie na HDP	8,2 %	0,9 %	3,5 %
Kapitálový a finančný účet platobnej bilancie	234,3 mld. Sk	64,6 mld. Sk	102,1 mld. Sk
Devízové rezervy bankového sektora	10,4 mld. USD	12,1 mld. USD	16,8 mld. USD
Zahraničná zadlženosť Slovenska	13,1 mld. USD	18,3 mld. USD	23,7 mld. USD

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa údajov NBS.

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA. Platobná bilancia. [online] Dostupné na internete:

<http://www.nbs.sk/sk/statisticke-udaje/statistika-platobnej-bilancie/platobna-bilancia/> [cit. 2012.10.12.]

Graf č. 1: Platobná bilancia za roky 2002 – 2004

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa údajov NBS.

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA. Platobná bilancia. [online] Dostupné na internete:

<http://www.nbs.sk/sk/statisticke-udaje/statistika-platobnej-bilancie/platobna-bilancia/> [cit. 2012.10.12.]

1.4 Platobná bilancia za rok 2005

Výška deficitu bežného účtu platobnej bilancie v roku 2005 dosiahla úroveň 126,9 mld. Sk, čo znamenalo, že tento deficit sa zvýšil o 80,9 mld. Sk. Príčinou zvýšenia bolo zhoršenie obchodnej bilancie a bilancie výnosov. Celková hodnota podielu deficitu bežného účtu platobnej bilancie na HDP v bežných cenách bola 8,1%. Teda tento podiel medziročne vzrástol celkovo o 4,6%. Čo sa týkalo roku 2005 a to oblasti platobnej bilancie kapitálového a finančného účtu došlo k prebytku v sume 176,8 mld. Sk. Tento prebytok medziročne narástol o 74,7 mld. Sk. Okrem tejto skutočnosti sa zmenila štruktúra prílevu finančných tokov, čo bolo zapríčinené vzrastom podielu krátkodobého kapitálu a odlevom portfóliových investícií. V roku 2005 dosiahli devízové rezervy NBS 15 479,5 mil. USD, čím v priebehu roka vzrástli o 566,4 mil. USD. V pozitívnom zmysle slova ich výšku ovplyvnili príjmy súvisiace s intervenciami centrálnej banky na medzibankovom devízovom trhu, ale aj splátky dlhovej služby vlády a v neposlednom rade vývoj vzájomných kurzov voľne vymeniteľných mien na svetových finančných trhoch. Hodnota devízových rezerv obchodných bánk činila 1 542,3 mil. USD a teda za rok 2005 možno skonštatovať, že celkové devízové rezervy celého bankového sektora tvorili 17 021,8 mil. USD.

Zahraničná zadlženosť Slovenska dosiahla hrubý zahraničný dlh na úrovni 27,1 mld. USD, čím v porovnaní s rokom 2004 tento dlh narástol o 3,4 mld. USD. Na tomto raste sa v rozhodujúcej miere podieľali zahraničné záväzky v eurách.⁴

1.5 Platobná bilancia za rok 2006

V roku 2006 dosiahol deficit bežného účtu platobnej bilancie 135,6 mld. Sk, čím sa medziročne zvýšil o 8,7 mld. Sk. Tento nárast bol spôsobený medziročným zhoršením obchodnej bilancie, ktorá však bola kompenzovaná rastúcim prebytkom bilancie služieb. Podiel deficitu bežného účtu na HDP v bežných cenách nadobudol hodnotu 8,3%, čo predstavovalo o 0,3% menej ako v roku 2005.

Kapitálový a finančný účet dosiahol prebytok v hodnote 32,4 mld. Sk, čím sa medziročne tento prebytok znížil o 144,4 mld. Sk. Podiel prebytku kapitálového a finančného účtu na HDP predstavoval v roku 2006 2%. V porovnaní s rokom 2005 klesol o 10%. Tento prebytok finančného a kapitálového účtu bol spôsobený odlevom krátkodobého kapitálu a súčasne vyšším prílevom priamych zahraničných investícií čím sa zmenila štruktúra prichádzajúcich finančných tokov. Koncom decembra 2006 boli devízové rezervy NBS na úrovni 13 363,8 mil. USD. Ich pokles od začiatku roka predstavoval 2 115,7 mil. USD. Tieto devízové rezervy NBS ovplyvňovalo viacero faktorov. Predovšetkým jedným z hlavných faktorov, ktorý ovplyvnil príjmy v pozitívnom zmysle slova boli príjmy súvisiace s emisiou eurobondov, ktorá sa uskutočnila v marci 2006. Naproti tomu oblasť výdavkov bola v značnej miere ovplyvnená intervenciami centrálnej banky na medzibankovom devízovom trhu. V priebehu roka boli devízové rezervy ovplyvnené aj vývojom vzájomných kurzov voľne

⁴ NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA. *Výročná správa 2005*. [online] Dostupné na internete: http://www.nbs.sk/_img/Documents/_Publikacie/Vyrocnasprava/VSNBS05.pdf [cit. 2012.10.10.]

vymeniteľných mien na svetových finančných trhoch. Devízové rezervy obchodných bánk dosiahli v decembri 2006 hodnotu 2 149,1 mil. USD. Celková hodnota devízových rezerv bankového sektora nadobudla 15 512,9 mil. USD. Zahraničná zadlženosť koncom roka 2006 dosiahla výšku 32,2 mld. USD. V porovnaní s predchádzajúcim rokom bol zaznamenaný nárast o 5,1 mld. USD.⁵

Tabuľka č. 3: Platobná bilancia za roky 2004 – 2006

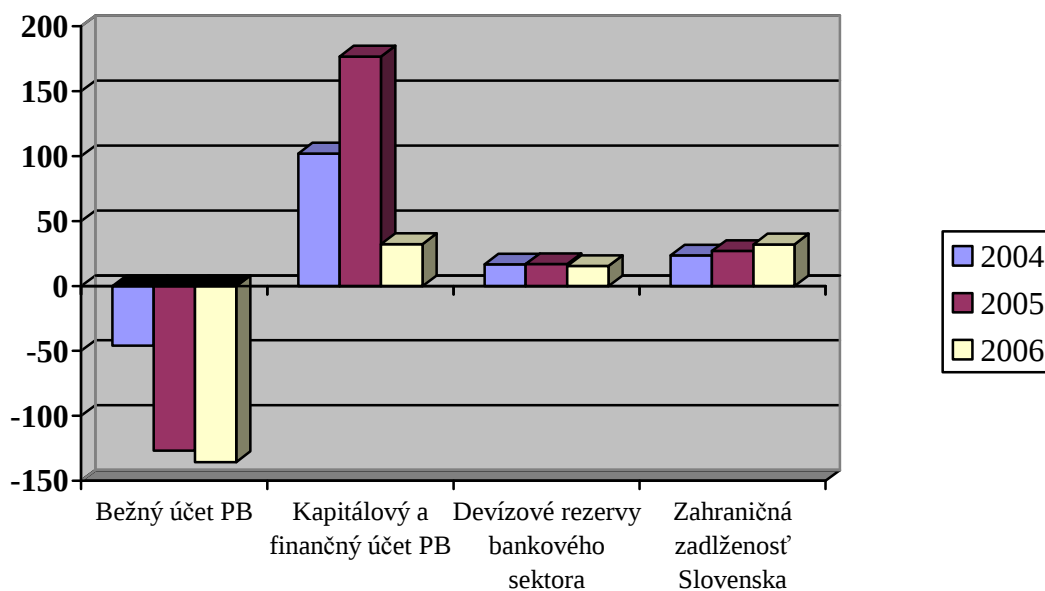
Rok	2004	2005	2006
Bežný účet platobnej bilancie	-46 mld. Sk	-126,9 mld. Sk	-135,6 mld. Sk
Podiel bežného účtu plat. bilancie na HDP	3,5 %	8,1 %	8,3 %
Kapitálový a finančný účet platobnej bilancie	102,1 mld. Sk	176,8 mld. Sk	32,4 mld. Sk
Devízové rezervy bankového sektora	16,8 mld. USD	17 mld. USD	15,5 mld. USD
Zahraničná zadlženosť Slovenska	23,7 mld. USD	27,1 mld. USD	32,2 mld. USD

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa údajov NBS.

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA. Platobná bilancia. [online] Dostupné na internete:

<http://www.nbs.sk/sk/statisticke-udaje/statistika-platobnej-bilancie/platobna-bilancia> [cit. 2012.10.13.]

Graf č. 2: Platobná bilancia za roky 2004 – 2006

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa údajov NBS.

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA. Platobná bilancia. [online] Dostupné na internete:

<http://www.nbs.sk/sk/statisticke-udaje/statistika-platobnej-bilancie/platobna-bilancia/> [cit. 2012.10.13.]

⁵ NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA. Výročná správa 2006. [online] Dostupné na internete:

http://www.nbs.sk/_img/Documents/_Publikacie/VyrocnnaSprava/VSNBS06.pdf [cit. 2012.10.10.]

1.6 Platobná bilancia za rok 2007

Za rok 2007 bežný účet platobnej bilancie dosiahol deficit vo výške 98,7 mld. Sk. Tým možno skonštatovať, že oproti roku 2006 sa znížil o 36,9 mld. Sk. Za hlavný faktor tohto poklesu sa považuje zlepšenie vývoja obchodnej bilancie. Podiel bežného účtu platobnej bilancie za rok 2007 na HDP v bežných cenách činil 5,3%. Tento podiel medziročne klesol o 3%.

V priebehu daného roka hodnota kapitálového a finančného účtu platobnej bilancie nadobudla prebytok 185,7 mld. Sk, čím došlo k prílevu finančných tokov o 153,3 mld. Sk v priebehu jedného roka. Okrem toho, že sa zvýšila hodnota kapitálového a finančného účtu došlo aj ku zmene štruktúry finančných tokov v porovnaní s predchádzajúcim rokom.

Na konci roka 2007 dosiahli devízové rezervy NBS hodnotu 18,98 mld. USD, čím došlo k medziročnému rastu a to o 5,61 mld. USD. Výšku devízových rezerv NBS ovplyvnilo viacero faktorov. Jedným z hlavných faktorov, ktoré pozitívne ovplyvnili oblasť príjmov boli príjmy, ktoré súvisia s intervenciami NBS na medzibankovom devízovom trhu. Čo sa týkalo oblasti výdavkov tú ovplyvnili najmä splátky dlhovej služby vlády. Taktiež ako aj v predchádzajúcom období významný vplyv na devízové rezervy mal aj vývoj vzájomných kurzov voľne vymeniteľných mien na svetových finančných trhoch. Devízové rezervy obchodných bánk činili 3 mld. USD. Celkové devízové rezervy bankového sektora nadobudli hodnotu 21,9 mld. USD.

Položka celkového hrubého zahraničného dlhu v platobnej bilancii ku koncu decembra 2007 predstavovala 44,3 mld. USD. Tým zahraničná zadlženosť SR vzrástla o 12,1 mld. USD. Dôvodom tohto nárastu bol vývoj na medzibankovom trhu.⁶

1.7 Platobná bilancia za rok 2008

Už v roku 2008 dosiahol bežný účet platobnej bilancie deficit 132,2 mld. Sk. Medziročne tak vzrástol o 33,5 mld. Sk. Príčinou tohto rastu bol zhoršený vývoj bilancie služieb a bilancie bežných transferov. Podiel deficitu bežného účtu na HDP v bežných cenách sa zvýšil v porovnaní s rokom 2007 o 1,2% a teda v roku 2008 predstavoval 6,5%.

Ďalšia zložka platobnej bilancie a to kapitálový a finančný účet platobnej bilancie dosiahol prebytok v hodnote 176,8 mld. Sk. Teda v porovnaní s rokom 2007 sa tento prebytok znížil o 8,9 mld. Sk. Taktiež ako aj v predchádzajúcim rokoch došlo k zmene štruktúry prílevu finančných tokov. V roku 2007 sa prejavil najmä prílev krátkodobého kapitálu do bankového sektora, no už rok potom dôležitú úlohu zohrávajú priame a portfóliové investície, ktorých dôsledkom bol znížený prílev krátkodobého kapitálu. Práve v tomto dôsledku došlo k zlepšeniu celkovej štruktúry kapitálového a finančného účtu platobnej bilancie.

Hodnota devízových rezerv NBS sa znížila o 0,1 mld. USD za uplynulý rok a dosiahla hodnotu 18,8 mld. USD. Opäť došlo k ich ovplyvneniu viacerými faktormi. Najmä oblasť príjmov bola ovplyvnená príjmami súvisiacimi s výnosmi z depozitov a cenných papierov nachádzajúcich sa v portfóliu NBS. Oblasť výdavkov bola ovplyvnená tak ako aj

⁶ NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA. *Výročná správa 2007*. [online] Dostupné na internete: http://www.nbs.sk/_img/Documents/_Publikacie/Vyrocnasprava/VSNBS07.pdf [cit. 2012.10.10.]

predchádzajúci rok splátkami dlhovej služby vlády ale aj výdavkami na platby vyplývajúce z platobného styku pre klientov NBS. Čo sa týkalo devízových rezerv obchodných bánk v decembri 2008 predstavovali 3,9 mld. USD. A teda hodnota devízových rezerv bankového sektora bola 22,7 mld. USD. Celkový hrubý zahraničný dlh sa v priebehu roka zvýšil o 8,2 mld. USD a teda dosiahol hodnotu 52,5 mld. USD. Dôvodom nárastu zahraničnej zadlženosti SR bol vývoj kurzu eura voči americkému doláru.⁷

Tabuľka č. 4: Platobná bilancia za roky 2006 – 2008

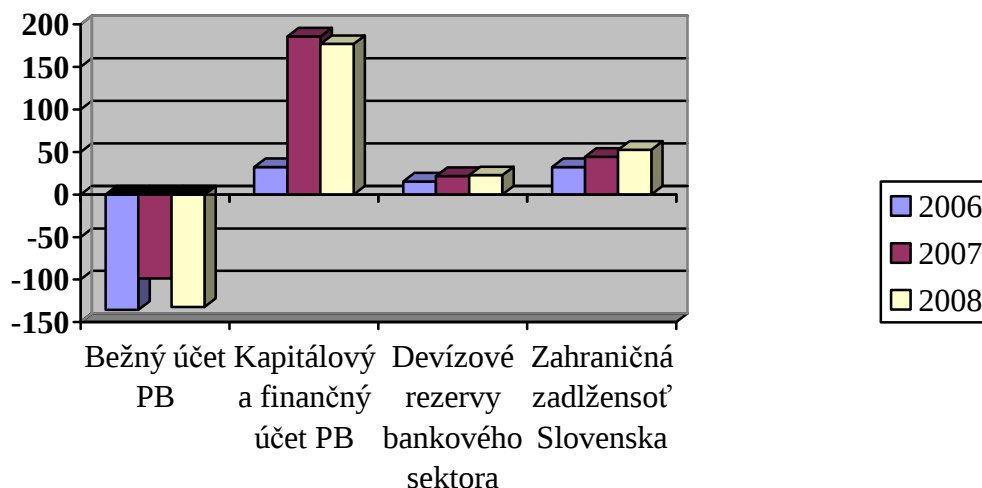
Rok	2006	2007	2008
Bežný účet platobnej bilancie	-135,6 mld. Sk	-98,7 mld. Sk	-132,2 mld. Sk
Podiel bežného účtu plat. bilancie na HDP	8,3 %	5,3 %	6,5 %
Kapitálový a finančný účet platobnej bilancie	32,4 mld. Sk	185,7 mld. Sk	176,8 mld. Sk
Devízové rezervy bankového sektora	15,5 mld. USD	21,9 mld. USD	22,7 mld. USD
Zahraničná zadlženosť Slovenska	32,2 mld. USD	44,3 mld. USD	52,5 mld. USD

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa údajov NBS.

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA. Platobná bilancia. [online] Dostupné na internete:

<http://www.nbs.sk/sk/statisticke-udaje/statistika-platobnej-bilancie/platobna-bilancia/> [cit. 2012.10.14.]

Graf č. 3: Platobná bilancia za roky 2006 – 2008

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa údajov NBS.

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA. Platobná bilancia. [online] Dostupné na internete:

<http://www.nbs.sk/sk/statisticke-udaje/statistika-platobnej-bilancie/platobna-bilancia/> [cit. 2012.10.14.]

⁷ NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA. Výročná správa 2008. [online] Dostupné na internete:

http://www.nbs.sk/_img/Documents/_Publikacie/Vyrocnasprava/VSNBS08.pdf/ [cit. 2012.10.10.]

1.8 Platobná bilancia za rok 2009

Za uplynulý rok sa hodnota deficitu bežného účtu platobnej bilancie znížila o 2 409 mil. EUR a teda činila 2 023,4 mil. EUR. Analytici za príčinu poklesu považujú zlepšenie vývoja obchodnej bilancie, bilancie výnosov a v menšej miere aj bilancie bežných transferov. Práve v tomto roku nadobudol podiel deficitu bežného účtu platobnej bilancie na HDP hodnotu 3,2% a to pri medziročnom poklese o 3,3%, čo bolo zapríčinené predovšetkým vplyvom finančnej a hospodárskej krízy.

Naproti deficitu bežného účtu platobnej bilancie kapitálový a finančný účet koncom roka 2009 zaznamenal prebytok, aj keď v menšom objeme ako v roku 2008. Jeho hodnota bola 3 422,3 mil. EUR. Tiež možno skonštatovať, že došlo k zmene štruktúry prílevu finančných tokov. Práve medziročný prílev sa mení na odlev priamych a portfóliových investícií, ktorý vznikol z dôvodu odlevu ostatného kapitálu v priamych investíciách a zvýšeným záujmom rezidentov o zahraničné dlžobné cenné papiere.

Celkový hrubý zahraničný dlh v roku 2009 predstavoval 65,3 mld. USD, čím narástol o 12,8 mld. USD. Opäť za príčinu tohto nárastu sa považuje vývoj krízového kurzu eura a amerického dolára.⁸

1.9 Platobná bilancia za rok 2010

Čo sa týkalo bežného účtu platobnej bilancie v roku 2010 tvorila 2,3 mld. EUR. Jej medziročný nárast bol len mierny, ale na druhej strane spôsobil veľké zmeny v štruktúre bežného účtu. Predovšetkým došlo k zlepšeniu v bilancii služieb a v bilancii bežných transferov. Taktiež podiel deficitu bežného účtu platobnej bilancie na HDP v bežných cenách sa zmenil len nepatrne a v roku 2010 predstavoval 3,5%.

Oblasť kapitálového a finančného účtu platobnej bilancie dosiahla v roku 2010 prebytok v hodnote 0,5 mld. EUR. Jeho pokles v porovnaní s rokom 2009 bol spôsobený najmä poklesom vkladov v rámci bilancie ostatných investícií spôsobeným výrazným nárastom v sektore vlády, keď si NBS požičala zdroje prostredníctvom TARGET.

Z predchádzajúceho vývoja celkovej platobnej bilancie vyplýva nárast zahraničného dlhu o 0,5 mld. EUR, čo je 65,8 mld. EUR. Táto skutočnosť nastala v dôsledku zvýšeného záujmu

⁸ NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA. *Výročná správa 2009*. [online] Dostupné na internete: http://www.nbs.sk/_img/Documents/_Publikacie/Vyrocnasprava/VSNBS09.pdf [cit. 2012.10.11.]

o nákup štátnych dlhopisov a vyššieho podielu krátkodobých zahraničných pasív komerčných bánk.⁹

Tabuľka č. 5: Platobná bilancia za roky 2008 – 2010

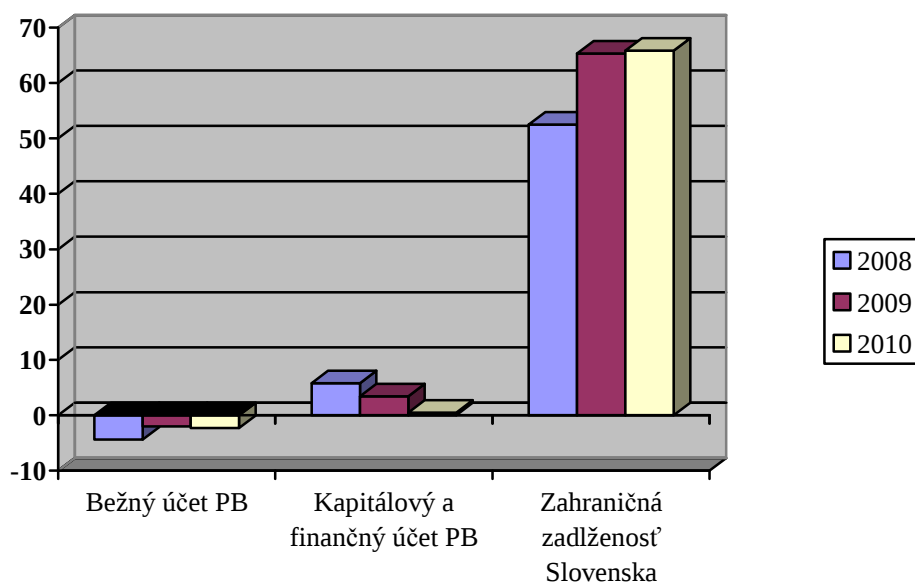
Rok	2008	2009	2010
Bežný účet platobnej bilancie	-4,4 mld. EUR	-2 mld. EUR	-2,3 mld. EUR
Podiel bežného účtu plat. bilancie na HDP	6,5 %	3,2 %	3,5 %
Kapitálový a finančný účet platobnej bilancie	5,8 mld. EUR	3,4 mld. EUR	0,5 mld. EUR
Zahraničná zadlženosť Slovenska	52,5 mld. USD	65,3 mld. USD	65,8 mld. USD

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa údajov NBS.

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA. Platobná bilancia. [online] Dostupné na internete:

<http://www.nbs.sk/sk/statisticke-udaje/statistika-platobnej-bilancie/platobna-bilancia/> [cit. 2012.10.17.]

Graf č. 4: Platobná bilancia za roky 2008 – 2010

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa údajov NBS.

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA. Platobná bilancia. [online] Dostupné na internete:

<http://www.nbs.sk/sk/statisticke-udaje/statistika-platobnej-bilancie/platobna-bilancia/> [cit. 2012.10.14.]

⁹ NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA. Výročná správa 2010. [online] Dostupné na internete:

http://www.nbs.sk/_img/Documents/_Publikacie/Vyrocnasprava/VSNBS10.PDF/ [cit. 2012.10.11.]

1.10 Platobná bilancia za rok 2011

V roku 2011 bežný účet platobnej bilancie dosiahol prebytok 38 mil. EUR. V porovnaní s rokom 2010 možno skonštatovať, že sa saldo výrazne zlepšilo. Príčinou zlepšenia bolo najmä zlepšenie všetkých položiek bilancie okrem bilancie výnosov. Podiel tohto prebytku na HDP v bežných cenách bol 0,1%, čo znamenalo zlepšenie o 2,6%.

V roku 2011 bol prebytok kapitálového a finančného účtu platobnej bilancie 3,9 mld. EUR. Tento pomerne vysoký vzrast prebytku a to o 3,4 mld. EUR bol dôsledkom medziročne vyššieho prílevu priamych investícií.

Zahraničný dlh v dôsledku vývoja platobnej bilancie narástol o 3 mld. USD, teda na 68,8 mld. USD. Za príčinu tohto stavu sa považuje najmä zvýšený záujem o nákup štátnych dlhopisov, vyšších krátkodobých zahraničných pasív vlády SR a NBS a nárastu dlhodobých záväzkov podnikateľských subjektov.¹⁰

1.11 Platobná bilancia za január až jún 2012

Bežný účet platobnej bilancie dosiahol v júny 2012 prebytok vo výške 854,6 mil. EUR. V porovnaní s predchádzajúcim rokom došlo k nárastu prebytku o 816,6 mil. EUR.

Za uplynulých šesť mesiacov došlo aj k zmene na finančnom a kapitálovom účte v negatívnom zmysle slova. Jeho deficit v júny 2012 bol 45,3 mil. EUR. Oproti predchádzajúcemu roku došlo k pomernému zhoršeniu, nakoľko z prebytku sa tento účet dostal do deficitu a jeho pokles bol zaznamenaný vo výške 49,2 mil. EUR.¹¹

¹⁰ NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA. *Výročná správa 2011*. [online] Dostupné na internete: http://www.nbs.sk/_img/Documents/_Publikacie/VyrocznaSprava/VSNBS11.PDF/ [cit. 2012.10.12.]

¹¹ NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA. *Výročná správa 2011*. [online] Dostupné na internete: http://www.nbs.sk/sk/statisticke-udaje/statistika-platobnej-bilancie/platobna-bilancia/platobna-bilancia-mesacna/2012/sdds-pb_1206/ [cit. 2012.10.12.]

Tabuľka č. 6: Platobná bilancia za roky 2010 – 2012

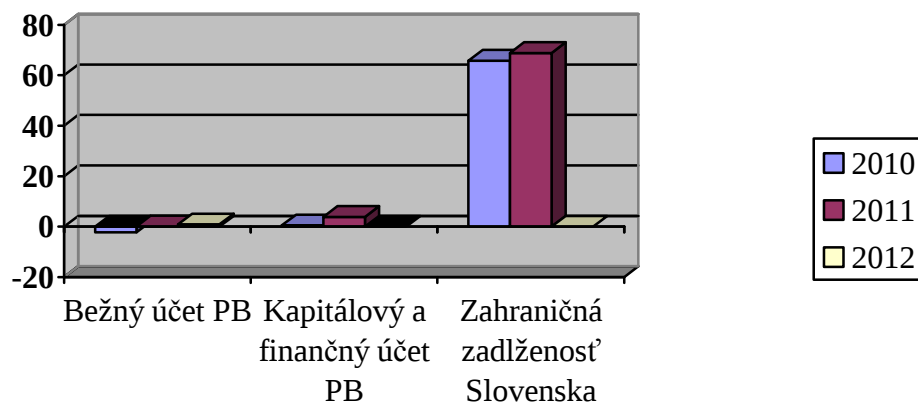
Rok	2010	2011	2012
Bežný účet platobnej bilancie	-2,3 mld. EUR	0,04 mld. EUR	0,9 mld. EUR
Podiel bežného účtu plat. bilancie na HDP	3,5 %	0,1 %	-
Kapitálový a finančný účet platobnej bilancie	0,5 mld. EUR	3,9 mld. EUR	-0,05 mld. EUR
Zahraničná zadlženosť Slovenska	65,8 mld. USD	68,8 mld. USD	-

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa údajov NBS.

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA. Platobná bilancia. [online] Dostupné na internete:

<http://www.nbs.sk/sk/statisticke-udaje/statistika-platobnej-bilancie/platobna-bilancia/> [cit. 2012.10.17.]

Graf č. 5: Platobná bilancia za roky 2010 – 2012

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa údajov NBS.

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA. Platobná bilancia. [online] Dostupné na internete:

<http://www.nbs.sk/sk/statisticke-udaje/statistika-platobnej-bilancie/platobna-bilancia/> [cit. 2012.10.17.]

Záver

V tabuľke č.7 môžeme vidieť vývoj jednotlivých kategórií platobnej bilancie za roky 2002 až 2012. Tieto údaje sú graficky znázornené v grafe č.6. Ako možno vidieť najvyšší deficit bežného účtu platobnej bilancie bol v roku 2008. Prelom nastal v roku 2011, keď sa deficit bežného účtu platobnej bilancie mení na prebytok. V rámci kapitálového a finančného účtu platobnej bilancie bol zaznamenaný najvyšší prebytok v roku 2002. Prelomovým rokom bol rok 2012, kedy sa prebytok kapitálového a finančného účtu platobnej bilancie dostáva do deficitu. Čo sa týkalo devízových rezerv bankového sektora ich hodnota postupne narastala. Najvyššia úroveň devízových rezerv bola zaznamenaná v roku 2008. V kategórii zahraničnej zadlženosti Slovenska môžeme vidieť jej rastúcu tendenciu. Najvyššia hodnota dlhu bola zaznamenaná v roku 2011.

Tabuľka č. 7 Vývoj položiek platobnej bilancie za roky 2002 - 2012

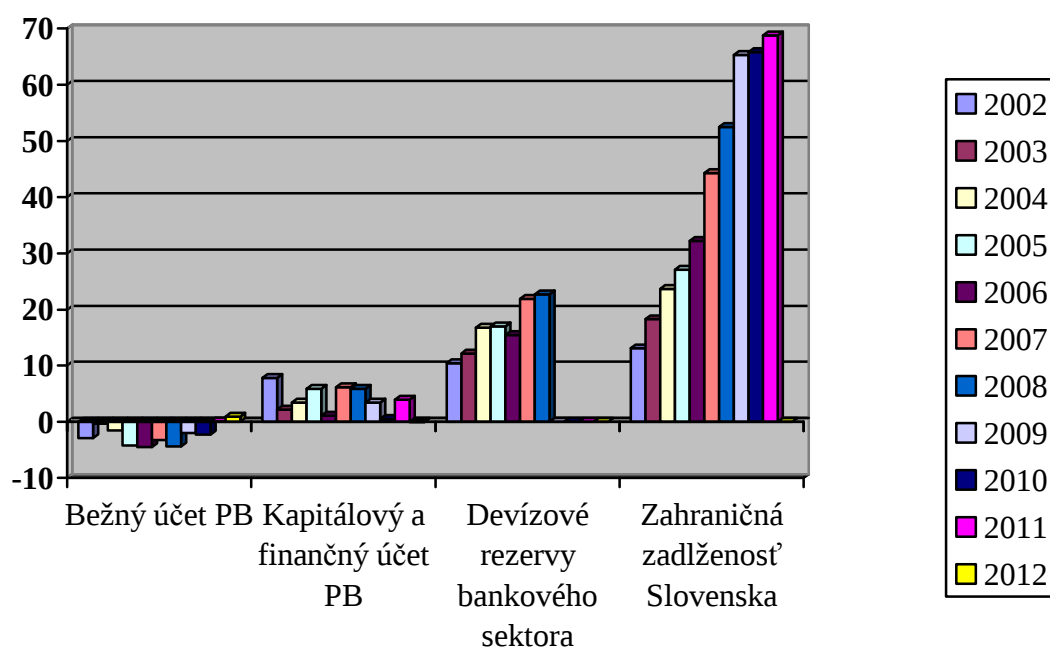
Rok	Bežný účet PB (mld. EUR)	Podiel b. účtu PB na HDP (%)	Kap. a fin. účet PB (mld. EUR)	Devíz. rez. ban. sektora (mld. USD)	Zahraničná zadlženosť SR (mld. USD)
2002	-2,89	8,2	7,78	10,4	13,1
2003	-0,34	0,9	2,14	12,1	18,3
2004	-1,53	3,5	3,39	16,8	23,7
2005	-4,21	8,1	5,87	17	27,1
2006	-4,5	8,3	1,08	15,5	32,2
2007	-3,28	5,3	6,16	21,9	44,3
2008	-4,39	6,5	5,87	22,7	52,5
2009	-2	3,2	3,4	-	65,3
2010	-2,3	3,5	0,5	-	65,8
2011	0,04	0,1	3,9	-	68,8
2012	0,9	-	-0,05	-	-

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa údajov zverejnených NBS.

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA. Platobná bilancia. [online] Dostupné na internete:

<http://www.nbs.sk/sk/statisticke-udaje/statistika-platobnej-bilancie/platobna-bilancia/> [cit. 2012.10.17.]

Graf č. 6 Vývoj položiek platobnej bilancie za roky 2002 - 2012

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa údajov NBS.

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA. Platobná bilancia. [online] Dostupné na internete:

<http://www.nbs.sk/sk/statisticke-udaje/statistika-platobnej-bilancie/platobna-bilancia/> [cit. 2012.10.17.]

Zoznam použitej literatúry

1. NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA. *Výročná správa 2002*. [online] Dostupné na internete:
http://www.nbs.sk/_img/Documents/_Publikacie/VyrocnaSprava/VSNBS02.pdf/ [cit. 2012.10.09.]
2. NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA. *Výročná správa 2003*. [online] Dostupné na internete:
http://www.nbs.sk/_img/Documents/_Publikacie/VyrocnaSprava/VSNBS03.pdf/ [cit. 2012.10.09.]
3. NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA. *Výročná správa 2004*. [online] Dostupné na internete:
http://www.nbs.sk/_img/Documents/_Publikacie/VyrocnaSprava/VSNBS04.pdf/ [cit. 2012.10.09.]
4. NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA. *Výročná správa 2005*. [online] Dostupné na internete:
http://www.nbs.sk/_img/Documents/_Publikacie/VyrocnaSprava/VSNBS05.pdf/ [cit. 2012.10.10.]
5. NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA. *Výročná správa 2006*. [online] Dostupné na internete:
http://www.nbs.sk/_img/Documents/_Publikacie/VyrocnaSprava/VSNBS06.pdf/ [cit. 2012.10.10.]
6. NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA. *Výročná správa 2007*. [online] Dostupné na internete:
http://www.nbs.sk/_img/Documents/_Publikacie/VyrocnaSprava/VSNBS07.pdf/ [cit. 2012.10.10.]
7. NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA. *Výročná správa 2008*. [online] Dostupné na internete:
http://www.nbs.sk/_img/Documents/_Publikacie/VyrocnaSprava/VSNBS08.pdf/ [cit. 2012.10.10.]
8. NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA. *Výročná správa 2009*. [online] Dostupné na internete:
http://www.nbs.sk/_img/Documents/_Publikacie/VyrocnaSprava/VSNBS09.pdf/ [cit. 2012.10.11.]

9. NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA. *Výročná správa 2010*. [online] Dostupné na internete:
http://www.nbs.sk/_img/Documents/_Publikacie/VyrocnaSprava/VSNBS10.PDF/ [cit. 2012.10.11.]
10. NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA. *Výročná správa 2011*. [online] Dostupné na internete:
http://www.nbs.sk/_img/Documents/_Publikacie/VyrocnaSprava/VSNBS11.PDF/ [cit. 2012.10.12.]
11. NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA. *Výročná správa 2011*. [online] Dostupné na internete:
http://www.nbs.sk/sk/statisticke-udaje/statistika-platobnej-bilancie/platobna-bilancia/platobna-bilancia-mesacna/2012/sdds-pb_1206/ [cit. 2012.10.12.]